

– покращення взаємодії з клієнтами, починаючи від персоналізованого маркетингу і закінчуючи онлайн-обслуговуванням клієнтів, що призводить до підвищення рівня задоволеності та лояльності клієнтів.

– значне скорочення витрат для підприємств, усуваючи потребу в папері, друці та інших видатках, зазвичай пов'язаних із традиційними бізнес-операціями.

– підвищення гнучкості та швидкості реагування на зміни на ринку чи бізнес-середовищі, наприклад на зміну потреб клієнтів або нові нормативні вимоги.

– зміцнення співпраці між членами команди, незалежно від їх фізичної близькості, що призводить до покращення спілкування та командної роботи.

Таким чином, впровадження цифровізації в процес управління бізнес-процесами сільськогосподарських підприємств матиме потужний синергетичний вплив не лише на безпосередню ефективність управління такими підприємствами, а й на розвиток сільських територій загалом. Підтримуючи та надаючи фінансові ресурси для встановлення широкосмугового Інтернету в сільській місцевості, сільськогосподарські підприємства створюють нові перспективи для мешканців, прокладаючи їм шлях до багатообіцяючої цифрової ери. Дана ініціатива також відіграватиме вирішальну роль у подоланні розриву між міськими та сільськими районами з точки зору цифрової обізнаності.

Література:

1. Пантелєєва Н. М., Колодій С. Ю., Ребрик М. А. Цифрова економіка як ключовий тренд розвитку постіндустріального суспільства: монографія. К.: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 299 с.

Мисько О.В., здобувач гр. МЕ-22М

Пітел Н.С., канд. екон. наук., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

Актуальність забезпечення економічної конкурентоспроможності вітчизняної економіки на світовій арені набуває особливого значення з огляду на євроінтеграційну спрямованість державотворення України та сучасні тенденції розвитку сучасних соціально-економічних систем, які передбачають поєднання процесів глобалізації та локалізації.

У наш час розвиток держав вимагає міжнародної інтеграції в рамках глобально орієнтованого економічного ландшафту. Це вже не просто можливість, а важлива вимога. Тому для досягнення ефективного розвитку держави необхідно спостерігати та впроваджувати успішні та ефективні тенденції у світовій економіці.

На сучасному етапі розвитку регіонів як соціально-економічних утворень відзначається концентрацією як на глобалізації, так і на локалізації, які визнаються важливими глобальними моделями. Це є фундаментальною вимогою для підтримки їхньої конкурентоспроможності, оскільки вимагає врахування зовнішніх і внутрішніх факторів для посилення регіональних обставин і встановлення переваг, які сприятимуть їхньому розширенню.

Щоб ефективно керувати взаємодією між адаптацією, залученням ресурсів і глобальними тенденціями, вкрай важливо прийняти чіткий і комплексний підхід, який поєднує ресурси, можливості та тенденції. Це, в свою чергу, вимагає створення надійної системи стратегічного управління регіональним розвитком, побудованої на чітко визначеній та сформульованій стратегії.

Економісти Д. Форі, П. Девід і Б. Холл були творцями ідеї, відомої як смарт-спеціалізація [1]. Ця концепція була представлена Європейській комісії в 2008 році і швидко стала ключовим інструментом у реалізації цілей стратегії «Європа 2020». Дана концепція служить основою для встановлення національних директив та розробки інноваційних стратегій на регіональному рівні. Мета полягає в тому, щоб вирішити проблему незбалансованого регіонального зростання в умовах глобалізації та зрештою досягти сталого, розумного та інклюзивного розвитку.

Щоб сприяти ефективному впровадженню інтелектуальної спеціалізації та забезпечити згуртованість зусиль між регіонами, Європейська комісія запровадила Smart Specialisation Platform, яка служить засобом для полегшення обміну інформацією між регіонами та суб'єктами, залученими до виконання стратегії.

Для подальшої координації їхніх дій було створено RIS 3 Guide. Крім того, було створено ініціативу «Регіональні програми інноваційної діяльності», яка окреслює вимоги до фінансової допомоги зі структурного фонду ЄС для підтримки регіональних інноваційних програм.

Виходячи з вищесказаного, варто відзначити про помітний рівень інтересу до розробки та впровадження регіональних дослідницьких та інноваційних стратегій, зосереджених на смарт-спеціалізації в державотворчих структурах ЄС. Ці стратегії стали вирішальними в європейській регіональній політиці настільки, що наявність стратегії смарт-спеціалізації на національному чи регіональному рівні є необхідною умовою для отримання доступу до фінансування зі структурних фондів. Однак варто зазначити, що концепція смарт-спеціалізації стала прикладом «політики попереду теорії», як визнають її творці. Незважаючи на те, що концепція набула популярності серед політиків, їй бракує надійної академічної основи. Як наслідок, існує розрив між практичною політикою та теоретичним розумінням. Тому існує нагальна потреба в наукових дослідженнях для підтримки та обґрунтування теорії смарт-спеціалізації в контексті політики регіонального розвитку.

Фундаментальна концепція смарт-спеціалізації передбачає визначення потенціалу для розвитку нових видів діяльності в конкретному регіоні шляхом зосередження на місцевих пріоритетах та оптимізації розподілу ресурсів. Цей підхід ґрунтується на ряді принципів (рис. 1) і базується на таких основних постулатах:

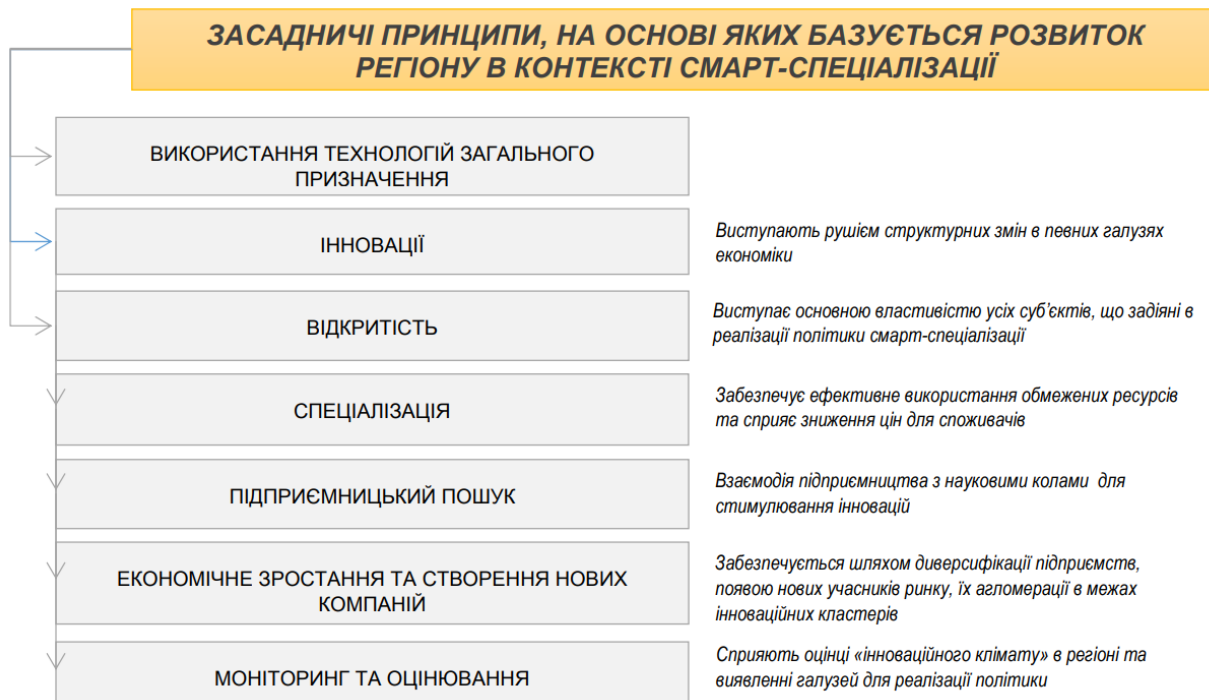

Рис. 1. Ключові принципи, які слугують основою розвитку регіону на засадах смарт-спеціалізації [2]

- вкрай важливо максимізувати ефективність обмежених ресурсів у регіоні;
- застосування інноваційного підходу до діяльності суб'єктів підприємницької діяльності дозволяє досягти оптимальних економічних результатів шляхом взаємодії науки, підприємництва, влади та громадськості;
- успішна реалізація концепції вимагає інтеграції масштабних наукових досліджень і розробки новаторських інновацій, щоб гарантувати конкурентну перевагу на ринку;
- застосування комплексного та персоналізованого підходу, який враховує унікальні економічні, соціальні та культурні аспекти регіону, є оптимальною стратегією сприяння економічному розвитку регіону;

Щоб гарантувати конкурентоспроможність регіону у сфері інтелектуального, сталого та інклюзивного розвитку, смарт-спеціалізація передбачає розробку інноваційної стратегії.

Регіональна стратегія смарт-спеціалізації — це комплексна локальна ініціатива, яка використовує та покращує потенціал регіону шляхом узгодження напрямків розвитку науки та освіти з соціально-економічними умовами розвитку регіону.

Для формування стратегій регіонального розвитку необхідні два ключові фактори. По-перше, вирішальною виступає активна участь усіх зацікавлених сторін, які беруть участь у підприємницькій діяльності. По-друге, необхідно визначити та капіталізувати порівняльні переваги регіону, спрямувавши колективні зусилля та ресурси зацікавлених сторін на їх реалізацію. Крім того, залучення всіх відповідних сторін, у тому числі представників наукових і технічних галузей, має важливе значення для сприяння інноваційному прогресу в економіці та розвитку регіону.

Література:

1. Foray D. Smart Specialization: The Concept. Knowledge for Growth. Prospects for Science, Technology, and Innovation. Selected papers from Research Commissioner Janez Potochnk's Expert Group. November, 2009. Pp. 20-24.
2. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь. НАН України. К., 2015. 336 с.

Могильна Л. М., кандидат економічних наук, доцент

Удод А. О., бакалаврант

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ МЕДИЧНОЇ УСТАНОВИ ПРИ НАДАННІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

Останніми роками спостерігається стрімка комерціалізація ринку медичних послуг. Причому явним лідером перетворень є стоматологічна галузь медицини, яка швидше за інші медичні напрями реагує на економічні, соціальні, маркетингові та інноваційні зміни. Однак на окремих локальних ринках стоматологічних послуг можна відзначити різке збільшення кількості діючих стоматологічних закладів та зростання натурального обсягу ринку стоматології – кількості прийомів. В м. Суми існує підвищена та зростаюча конкуренція серед стоматологічних клінік, а тому основним інструментом конкурентної боротьби є інновації, які нині мають яскраво виражену специфіку – мінімальний проміжок від появи інновації до її застосування, що дає змогу постійно розширювати асортимент та змінювати характер надаваних стоматологічних послуг. Однак це часто дуже дорогі інновації, які потребують відповідного рівня підготовки персоналу та швидкої маркетингової «розкрутки».

На локальному ринку стоматологічних послуг сформувалося певне конкурентне середовище, що перебуває в постійному розвитку та характеризується трансформацією конкурентоспроможності. Можна зазначити, що формування конкурентного середовища